

Kangasniemen kunta

Kotouttamisohjelma 2023–2026

Johdanto.....	3
Kotoutumisen lähtökohdat	4
Kotoutumislaki ja kunnan vastuut.....	4
Kotoutumislain mukaisia käsitteitä	6
Tilanne Etelä-Savossa	8
Lapsiperheiden palvelut.....	8
Varhaiskasvatus.....	8
Esi- ja perusopetus	9
Sosiaali- ja terveyspalvelut.....	10
Perhekeskustoiminta ja Perhetupa	10
Nuorten palvelut.....	10
Nuorisopalvelut	10
Lukiokoulutus	11
Ammatillinen koulutus	11
Aikuisten palvelut.....	12
Etelä-Savon TE-toimisto / Mikkelin seudun työllisyyden kuntakokeilu	12
Kangasniemen kunnan työllisyyspalvelut	13
Suomen kielen opetus / Kotoutumiskoulutus.....	14
Elinkeino- ja yrityspalvelut	14
Työpajatoiminta	15
Vapaa-ajan palvelut	15
Kirjasto.....	15
Kulttuuripalvelut.....	16
Liikuntapalvelut	16
Seutuopisto	16
Kolmannen sektorin palvelut	16
Seurakunnat	17
Asuminen.....	17
Sosiaali- ja terveyspalvelut.....	17
Asiointipiste	18
Poliisi.....	18
Seuranta	18
Liitteet	20

Johdanto

Kangasniemen kunnan kotouttamisohjelmassa vuosille 2023–2026 pyritään ottamaan huomioon kaikki kuntaan muuttaneet ulkomaalaistaustaiset asukkaat riippumatta heidän tulonsa syystä.

Kotouttamisohjelman tavoitteena on tukea maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta alueen palveluissa ja suomalaisessa yhteiskunnassa sekä edistää heidän kotoutumistaan.

Kotoutumislaki (936/2022) koskee kaikkia Suomeen muuttavia henkilöitä, mutta ei kansainvälisiä opiskelijoita ja työelämässä olevia maahanmuuttajia. Kuitenkin kotoutuminen yksilöllisenä prosessina ja kotoutumistyö koskevat kaikkia maahanmuuttajia, joita ovat kiintiöpakolaisten lisäksi mm. tilapäistä suojelua tarvitsevat, paluumuuttajat, työperusteiset maahanmuuttajat ja perhesyistä Suomeen muuttavat henkilöt.

Kotouttamisohjelmassa on kuvattu maahan muuttaneille tarkoitettuja palveluja ja toimintoja, joiden tarkoituksena on tukea heidän kotoutumistaan alueelle. Kotouttamisohjelmassa esiteltyt toimijat liittyvät läheisesti maahanmuuttajien arkielämään ja sen tukemiseen.

Kotouttamisohjelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja sen päivittämisestä vastaavat sivistys- ja hyvinvointitoimi sekä työllisyyspalvelut, jotka vastaavat myös toiminnan yhteensovittamisesta sekä siihen liittyvistä toimenpiteistä.

Kangasniemen kunnan kotouttamisohjelma kytkeytyy edelleen kunnan strategiseen suunnitteluun ensisijaisesti kunnan elinvoiman ja väestön hyvinvoinnin edistämisen osalta. Kunnan elinvoiman edistämisen osalta kotoutuminen kytkeytyy ensisijaisesti työvoiman saatavuuden turvaamiseen ja kunnan väestökehityksen vahvistamiseen. Kotouttamisohjelma kytkeytyy edelleen myös hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Kotoutumisen lähtökohdat

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotoutumisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallisesti. Kotoutumislain 29 § mukaan maahanmuuttajaväestön tarpeet on otettava huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa. Myös hyvinvointialueen on tuettava maahan muuttaneiden tarpeita. Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumislain 32 §:ssä tarkoitettu kunnan kotouttamisohjelma, joka edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Paikalliset ja alueelliset toimijat osallistuvat kunnan tai kuntien aloitteesta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010, jatkossa kotoutumislaki) muutetaan lailla kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (936/2022).

Kotoutumislakiin tehdään muutoksia, jotka liittyvät sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen, jolloin laki myös tulee voimaan. Erityislain tavoitteena on tukea ja edistää maahanmuuttajien kotoutumista sekä heidän mahdollisuuttaan osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumisen onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä alueen viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä. Kotoutumista tukevat mm. kunnan peruspalvelut, työ- ja elinkeinohallinnon ja hyvinvointialueen tarjoamat sosiaali- ja terveystalvelut. Lisäksi kotoutumislaisissa on säädetty erityisiä toimenpiteitä (kotoutumissuunnitelman kokoaminen) ja palveluja (kotoutumiskoulutus), mitkä osaltaan edistävät kotoutujan arjen rakentamista kunnassa.

Kotoutumislakiin on esitetty myös tilapäistä suojelua koskevia muutoksia (HE 135/2022 vp). Lakiehdotuksessa esitetään, että tilapäistä suojelua saavista, joille on myönnetty kotikunta, voitaisiin maksaa kotoutumislain mukaisia korvauksia ja heihin sovellettaisiin kuntaan osoittamista koskevaa sääntelyä. Hallituksen esitys on käsitelty eduskunnassa ja lakiehdotus on tarkoitus viedä tasavallan presidentin vahvistettavaksi joulukuussa. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.3.2023.

Kotoutumislaki ja kunnan vastuut

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Yksilön kotoutuminen edellyttää monialaista yhteistyötä viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteiden ja palveluiden tuella.

Kunta vastaa myös jatkossa pakolaisten vastaanotosta ja alkuvaiheen kotoutumisesta. ELY- keskus sopii vastaanotettavista pakolaisista, kuntapaikoista ja vastaanoton ajankohdasta kunnan kanssa. Kunnan on tehtävä tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa vastaanotto-prosessin sujuvuuden

varmistamiseksi sekä kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden yhteensovittamiseksi ja turvaamiseksi. Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan osoittamista ja kotoutumisen edistämistä koskevan sopimuksen tekemistä tai tarkistamista sekä ennen henkilön kuntaan osoittamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita. Kunnan ja hyvinvointialueen tulee sopia yhteyshenkilöistä ja yhteistyön käytännöistä lain edellyttämällä tavalla. Kunnan tai TE-toimiston on laadittava alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneelle ja muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle maahan muuttaneelle.

Kunta ja TE-toimisto laativat alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman lähtökohtaisesti yhdessä. TE-toimisto voi kuitenkin laatia alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneen maahan muuttaneen kanssa keskenään, ja kunta toimeentulotukea saavan maahan muuttaneen kanssa keskenään. Jotta kunta voi laatia alkukartoituksen, kunta saa Kansaneläkelaitokselta (Kela) tiedon toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavasta maahan muuttaneesta kotoutumislain 87 a §:n nojalla. Myös muulle maahan muuttaneelle voidaan laatia kunnassa alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma, jos niihin on tarvetta. Hyvinvointialue voi 1.1.2023 alkaen osallistua alkukartoituksen tai kotoutumissuunnitelman laatimiseen kunnan tai TE-toimiston pyynnöstä, jos maahan muuttaneen palvelutarve edellyttää eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista. Kunta tai TE-toimisto huolehtii, että hyvinvointialue osallistuu monialaisen suunnitelman laatimiseen tarvittaessa.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen tai nuoren kotoutumissuunnitelma laaditaan kuitenkin aina kunnan ja hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä. Kunta voi laatia alkukartoituksen ja alaikäisen kotoutumissuunnitelman myös muille alaikäisille.

Kunta järjestää asunnot kuntaan osoitetuille, ellei henkilön palvelutarve edellytä tuettua asumismuotoa. Lisäksi kunnan on huolehdittava asumiseen liittyvistä sopimuksista ja tarvittaessa hankkia välttämättömät asumisen kalusteet ja tarvikkeet. Kunta ja hyvinvointialue voivat myös sopia, että asuntoa voi vaihtoehtoisesti kalustaa etukäteen myös henkilölle haettavalla etudella henkilön puolesta hyvinvointialueen toimesta. Asumisesta syntyvät kustannukset siirtyvät henkilön itsensä maksettavaksi maahantulon jälkeen.

Kunta on velvollinen antamaan henkilölle tarvittavaa ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi asumisessa ja kuntaan tutustumisessa. Jos henkilöllä on erityisen tuen tarpeita, niin arjen ohjauksesta vastaa myös hyvinvointialueen työntekijä. Kunnan tehtävänä on myös ohjata henkilö tarvittaessa muiden viranomaisten palveluihin, kuten kiintiöpakolaisten alkuvaiheen terveystarkastukseen, sote-palveluihin hyvinvointialueelle, henkilötunnuksen ja kotikunnan rekisteröinnin hakemiseen Digi- ja väestötietovirastosta, tarvittaessa biometrinen oleskelulupakorttien hakemiseen Maahanmuuttoviraston palvelupisteeseen, ulkomaalaisen henkilökortin hakemiseen poliisista, perustoimeentulotuen hakemiseen Kansaneläkelaitokselta, ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemiseen hyvinvointialueelta ja työllisyyspalvelujen asiakkaaksi rekisteröitymiseen. Kunnalla on myös muita kotoutumislaisissa säädettyjä tehtäviä,

joihin ei esitetä muutosta. Ns. mini-HE (hallituksen esitys) TYP-lain sekä kotoutumislain muuttamisesta tuli voimaan vuoden 2023 alusta ja kotoutumislain kokonaisuudistus astuu voimaan vuonna 2025 työvoimapalvelu-uudistuksen yhteydessä.

Yhteistyö ELY-keskuksen kanssa: ELY-keskuksen keskeisenä tehtävänä maahanmuuttajien kotoutumisessa on kotoutumislain toimeenpanon ja toteutumisen seuranta alueellisesti sekä kotoutumistoimenpiteiden alueellinen yhteensovittaminen valtakunnallisten linjausten mukaisesti. ELY-keskus huolehtii alueellaan maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin tähtääviä toimenpiteitä. ELY-keskukset ohjaavat, kouluttavat ja tukevat TE-toimistoja niiden tavoitteiden saavuttamisessa ja palvelujen kehittämisessä sekä valvovat, että sovitut toimintaperiaatteet toteutuvat. Työllisyysperusteisten tukien avulla ELY-keskukset tukevat paikallista työllisyyttä ja parantavat työttömien työnhakijoiden työmarkkinavalmiuksia. Kotoutumisasiossa tehdään yhteistyötä muun muassa kuntien, työvoimatoimistojen ja eri järjestöjen kanssa.

Kotoutumislain mukaisia käsitteitä

Maahanmuuttaja

Maahanmuuttaja on ulkomailla syntynyt henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, mutta asuu Suomessa ja on saanut oleskeluoikeuden.

Pakolainen

Pakolainen on henkilö, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella. Hän on paennut kotimaastaan ihmisoikeusrikkomuksia, sotaa ja levottomuuksia. Hän on joutunut jättämään kotimaansa, koska hänellä on perusteltu syy pelätä joutuvansa vainotuksi. Pakolaista vainotaan hänen alkuperänsä, kansallisuutensa, uskontonsa, yhteiskunnallisen ryhmänsä tai poliittisen mielipiteensä perusteella.

Kiintiöpakolainen

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiainvaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Kiintiöpakolaiset sijoitetaan asumaan suoraan kuntiin ja rekisteröidään kunnan asukkaiksi. He voivat vapaasti vaihtaa asuinkuntaa.

Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee kansainvälistä suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Jos turvapaikanhakija saa kansainvälistä suojelua ja sen myötä turvapaikan, niin hän saa pakolaisaseman ja siihen perustuvan oleskeluluvan. Turvapaikanhakijalle voidaan myöntää oleskelulupa myös muuten kuin pakolaisaseman perusteella.

Tilapäistä suojelua saava

Tilapäinen suojelu on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille, jotka saavat tilapäiseen suojeluun perustuvan oleskeluluvan. Tilapäistä suojelua saava on vastaanottopalvelujen piirissä siihen saakka, kun hänellä on kotiluntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. Paluumuuttaja Maahanmuuttaja, joka on saanut oleskeluoikeuden Suomeen, koska on entinen Suomen kansalainen, syntyperäisen Suomen kansalaisen jälkeläinen tai on kuulunut Inkerin siirtoväkeen tai palvellut Suomen armeijassa vuosina 1939–1945.

Kotoutuminen

Kotoutuminen on maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät. Kotoutumisen tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla tuetaan myös hänen oman kielensä ja kulttuurin ylläpitämistä.

Alkukartoitus

Alkukartoitus on kotoutumispalvelu, jonka avulla viranomainen selvittää yhdessä maahanmuuttajan kanssa hänen osaamisensa, kotoutumisen tavoitteet ja valmiudet sekä palvelut, joita hän tarvitsee kotoutumisen tueksi. Kunnalle maksetaan laskennallista korvausta alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista.

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen kotoutumisen edistämiseksi laadittava suunnitelma, jossa viranomainen sopii yhdessä maahanmuuttajan kanssa hänelle sopivista kotoutumisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta. Kotoutumissuunnitelman laatiminen edellyttää oleskelulupaa, oleskeluoikeuden rekisteröintiä, oleskelukorttia tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröintiä.

Kunta ja TE-toimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa ja tarvittaessa myös hyvinvointialue osallistuu siihen. Kotoutumislain muutoksella 1.1.2023 alkaen kunnan on lisäksi kuultava hyvinvointialuetta sopimuksen tekemisessä sekä kuntaan osoittamisen yhteydessä, jos pakolaisella on ilmeisiä sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeita. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi TE-toimistoon tai jos hän saa muuta kuin tilapäistä toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan/oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden myöntämisestä. Suunnitelmaa voidaan jatkaa tarvittaessa kolmen vuoden jälkeen. Kotoutumislain muutokset vuodesta 2025 eteenpäin voivat vaikuttaa kotoutumisajan keston ja palvelujen sisältöön.

Tilanne Etelä-Savossa

Koko Etelä-Savossa oli vuoden 2021 lopulla ulkomaan kansalaisia yhteensä lähes 3000 henkilöä, joista lähes puolet asui Mikkelissä. Ulkomaan kansalaisia on alueella noin 100 eri maasta, joista suurimmat ryhmät olivat Venäjä, Viro, Thaimaa, Afganistan ja Ukraina. (Tilastokeskus 2021.)

Ukrainasta tulijoiden (tilapäistä suojelua hakevat) määrä on kasvanut v. 2022 alkaneen kriisin myötä noin 1800 henkilöön, joista osa asuu vastaanottokeskuksissa tai niiden sivutoimipisteissä. Kiintiöpakolaisten vastaanoton sopimukset ovat Mikkelissä, Hirvensalmella, Pertunmaalla, Juvalla sekä Pieksämäellä. Näistä aktiivisesti kiintiöpakolaisia vastaanottaneet kunnat ovat Mikkelä, Hirvensalmi ja Pieksämäki.

Lapsiperheiden palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat päiväkotihoido, kotona tapahtuva perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatus. Varhaiskasvatuspalveluihin haetaan joko täyttämällä hakemus internetin kautta tai olemalla suoraan yhteydessä varhaiskasvatukseen. Mikäli perheellä on päivähoidon tarvetta työn tai opiskelujen takia, pyritään lähipäivähoito-paikka järjestämään läheltä kotia. Hoidon alussa käydään keskustelut usein tulkin avulla lapsen ja perheen tarpeista, toiveista ja mm. lapsen kielen tukemisesta tekemällä lapselle tarvittava suunnitelma. Lapsen kannalta kotoutuminen tapahtuu vähitellen opetellen suomen kieltä päivähoidon arkitilanteissa kielellistämällä, mallintamalla ja havainnollistamalla lapselle asioita. Vanhempien kanssa keskustellaan aina lasta tuotaessa ja hakiessa ja tarvittaessa käydään lisää keskusteluja, joissa käydään suomalaiseseen arkeen ja kulttuuriin liittyviä asioita läpi. Lapsen suomen kielen kehitystä seurataan ja suomen kielen osaaminen ja tavoitteet sisällytetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Mikäli lapsella on kehityksessä tuen tarvetta, hänen kehitystään tuetaan ja lapselle tehdään tehostetun tai erityisen tuen suunnitelma.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen tavoitteena on, että maahanmuuttajaoppilaat integroituvat suomalaiseen kouluun ja yhteiskuntaan saatuaan mahdollisimman hyvän vastaanoton, opetuksen ja tuen. Oppilaiden omaa kulttuuri-identiteettiä tuetaan järjestämällä mahdollisuuksien mukaan eri kieliryhmille oman äidinkielen ja kulttuurin opetusta.

Kunta järjestää esikoulu- ja oppivelvollisuusikäisille maahanmuuttajille peruskouluopetukseen valmistavaa ryhmämuotoista opetusta sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätösten perusteella. Tavoitteena on, että oppilas saavuttaa mahdollisimman hyvän kielitaidon ja muut tarvittavat valmiudet peruskouluopetukseen siirtymiseksi. Jotta jokaisella ryhmässä olisi mahdollista saavuttaa ne tavoitteet ja sisällöt, jotka valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty, pyritään valmistavan opetuksen ryhmäkoko pitämään 8–10 oppilaassa. Oppilaat opiskelevat valmistavan opetuksen ryhmässä suomen kieltä. Opetuksen tavoitteena on toiminnallinen kielitaito. Varhaisessa vaiheessa suomen kieltä aletaan käyttää myös opiskeluvälineenä, niin että opinto-ohjelmaan liitetään peruskoulun muita aineita. Valmistavan opetuksen aikana oppilaat integroituvat osittain yleisopetuksen luokkiin. Valmistavan opetuksen päätyttyä oppilas sijoittuu asuinalueensa kouluun luokalle, joka on mahdollisimman lähellä hänen ikätasoaan.

Maahanmuuttajavanhemmat tarvitsevat tietoa suomalaisesta koulujärjestelmästä voidakseen tukea lastensa koulunkäyntiä. Mahdollisuuksien mukaan huoltajille voidaan järjestää erillisiä keskustelutilaisuuksia, niin sanottuja vanhempainkouluja, joissa käsitellään suomalaiseen kulttuuriin ja käytännön kouluelämään liittyviä asioita. Vanhempain tapaamiseen ja keskustelutilaisuuksiin järjestetään tarvittaessa tulkkaus.

Toiminnallisen kielitaidon saavuttaminen on pitkä ja yksilöllinen prosessi, joka voi kestää jopa 6–8 vuotta. Suomen kielen opetuksen tulee olla järjestelmällistä ja sen kehittymistä tulisi arvioida säännöllisesti. Niin pitkään kuin oppilaan suomen kielen taito ei kaikilla kielitaidon osa-alueilla (puhuminen, kuullun ymmärtäminen, lukeminen, kirjoittaminen ja kielitieto) ole äidinkielen puhujan veroinen, hänellä on mahdollisuus opiskella äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta suomi toisena tai vieraana kielenä -oppimäärän mukaisesti (S2). Valtio tukee erillistä suomi toisena kielenä -opetusta kuuden vuoden ajan. Tarvittaessa suomi toisena kielenä -opetusta voidaan antaa maahanmuuttajaoppilaalle koko kouluajan. Suomi toisena kielenä -opetus voidaan toteuttaa sekä erillisessä S2-ryhmässä, että omassa luokassa eriyttäen. Oppimäärä huomioidaan oppilaan arvioinnissa myös muissa oppiaineissa.

Kotoutuminen vaatii yhteistyötä. Kielitaito tulisi arvioida moniammatillisesti erityisesti nivelvaiheissa (esikoulu tai 1. luokka, 6. tai 7. luokka ja peruskoulun päättyessä). Harrastusmahdollisuudet, mutkaton yhteys kantaväestöön kuuluvien ikätovereiden kanssa ja ympäröivään yhteiskuntaan tutustuminen ovat yhdenvertaisuuden välttämättömiä edellytyksiä.

Sosiaali- ja terveystalvelut

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa on aloittanut toimintansa vuoden 2023 alusta ja vastaa Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustalvelujen järjestämisestä. Eloisa järjestää monipuolisia sosiaali- ja terveydenhuollon talveluja lapsiperheille. Perhetalveluiden päätalvoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja hyvää arkea. Lisäksi on tärkeää, että talvelut ovat helposti saavutettavissa ja ne ovat koko perheen tarpeita huomioivia. Mikkeliissä sijaitseva perheiden hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn keskittyvä Perhetalo on rakennettu osana Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Essoten ESPER-hanketta, jossa Mikkelin alueen erikoissairaanhoido sekä perusterveydenhuollon ja sosiaalityön talvelut haluttiin keskittää keskussairaalan alueelle. Kiinteistön suunnittelun lähtökohtana on ollut parantaa lapsiperheiden talvelua sekä luoda talveluista saumaton kokonaisuus yli toimialarajojen.

Perhekeskustoiminta ja Perhetupa

Kangasniemellä tarjotaan perheille perheiden sosiaali- ja terveystalveluita neuvola- ja perhetyön, lastensuojelun ja perheoikeudellisten talvelujen osalta. Kangasniemellä toimii lapsiperheiden avoin kohtaamispaikka Perhetupa, johon ovat tervetulleita lapset, heidän perheensä ja läheisensä. Kohtaamispaikassa perheet voivat viettää aikaa yhdessä; lapset voivat leikkiä ja vanhemmat tavata muita vanhempia, saaden samalla vertaistukea. Toiminta on kaikille avointa ja maksutonta. Samassa elämäntilanteessa olevat perheet saavat tärkeää vertaistukea toisiltaan.

Nuorten talvelut

Nuorisotalvelut

Maahanmuuttajanuorille tarjotaan samoja talveluita kuin kantaväestöllekin. Kangasniemen nuorisotoimi edistää nuorten osallisuutta ja hyvinvointia avoimen nuorisotyön, etsivän nuorisotyön, kouluille jalkautuneen erityisnuorisotyön sekä nuorisovaltuuston keinoin.

Kangasniemen nuorisotoimi tarjoaa nuorille mielekästä, turvallista, päihteetöntä, nykyaikaista, syrjinnästä vapaata, energiajuomatonta ja nuorten omaehtoista toimintaa sekä paikkoja yhdessä olemiseen. Nuorille annetaan monipuolista ja kattavaa tietoa, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa nuorten elämään liittyvissä kysymyksissä sekä tuetaan nuorten kasvua itsenäisyyteen, osallistumiseen sekä omatoimiseen selviytymiseen.

Nuorisotyön avoin ja vapaaehtoinen luonne helpottaa toimintaan mukaan tulemistä ja voi osaltaan edistää eri taustoista tulevien nuorten vuorovaikutus- ja ystävyyssuhteita sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä nuorten omissa elinympäristöissä.

Lukiokoulutus

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita ja lukion paikallista opetussuunnitelmaa, huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat kuten suomen tai ruotsin kielen taito, äidinkieli sekä kulttuuri, maassa-oloaika ja aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu tukevat opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Maahanmuuttajalle ja muulle vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea toisena kielenä, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Maahanmuuttajille ja muille vieraskielisille voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on tarkoitettu lukiolaisille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Lähtökohtana on, että lukiolainen osaa suomen kielen perusteet. Tavoitteena on, että lukiolainen saavuttaa sellaisen suomen kielen taidon, että hän voi opiskella täysipainoisesti kaikkia lukion oppiaineita sekä selviytyä jatko-opinnoissa ja työelämässä suomen kielellä.

Opettajan on alussa perehdyttävä opiskelijoiden kielitaustaan ja lähtötasoon sekä tarvittaessa opastettava heitä täydentämään perustietojaan ja taitojaan. Kielten opetuksen ohella maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden tulee saada myös muuta tarvittavaa tukea lukio-opinnoista selviytyäkseen. Maahanmuuttajia ja muita vieraskielisiä opiskelijoita informoidaan jo lukio-opintojen alussa erilaisista opiskelumahdollisuuksista, tukijärjestelyistä ja heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Ammatillinen koulutus

Etelä-Savon ammattiopisto Esedu

Etelä-Savon ammattiopisto Esedu on monialainen toisen asteen ammatillinen oppilaitos. Oppilaitos tarjoaa koulutusta seitsemällä eri alalla yli 90 tutkintoon sekä nuorille että aikuisille. Ammatillisiin koulutuksiin voi hakea yhteishaun tai jatkuvan haun kautta. Ammatillinen peruskoulutus on tarkoitettu kaiken ikäisille henkilöille, joille laissa määritellyt opintojen edellytykset täyttyvät. Mikäli hakijalla ei ole Suomessa suoritetun peruskoulun päättötodistusta,

häneen voidaan soveltaa yhteishaussa harkintaan perustuvaa valintaa tai hän voi hakeutua opiskelemaan jatkuvan haun kautta. Jos hakijan äidinkieli on muu kuin suomi, hänen pitää osoittaa, että hänen kielitaitonsa riittää opiskeluun. Osoittaminen tapahtuu oppilaitoksen järjestämällä kielikokeella tai oppilaitoksen hyväksymällä todistuksella. Oppivelvollisten hakijoiden osalta kielitaito tai sen puute ei voi olla karsiva tekijä opiskelijavalinnassa. Opiskelijat saavat tarvittaessa lisätukea suomen kielen opiskeluun opintojen aikana esimerkiksi opiskelunvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) kautta. Etelä-Savon ammattiopistossa järjestetään paljon erilaista maahanmuuttajille suunnattua koulutusta. Maahanmuuttajille suunnattua koulutusta järjestetään työvoimakoulutuksena (KasvuEsedu: kotoutumiskoulutus, Valtti) sekä omaehtoisena koulutuksena. Omaehtoista koulutusta on mm. tutkintoon valmentava koulutus (TUVA), jossa opiskelijat voivat kehittää suomen kielen taitoa ja opiskelunvalmiuksia sekä tutustua erilaisiin koulutuksiin ja työelämään. Lisäksi siellä voi suorittaa ammatillisen koulutuksen tai lukion opintoja. Lisäksi Esedussa on aikuisille maahanmuuttajille suunnattua POLKU - Maahanmuuttanut matkalla ammattiin –koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on olla matalan kynnyksen ohjaava koulutus ammatillisiin opintoihin. Koulutuksessa lisätään työllistymisvalmiuksia, opitaan suomen kieltä ja erilaisia opiskelutaitoja, harjoitellaan käytännön töitä ja suoritetaan tutkinnon osa ammatillisesta tutkinnosta.

Aikuisten palvelut

Etelä-Savon TE-toimisto / Mikkelin seudun työllisyyden kuntakokeilu

TE-toimistolla ja/ tai työllisyyden kuntakokeilulla on keskeinen osa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisessä työllistämiseen ja työvoimapolitiittiseen koulutukseen liittyvien palveluiden kautta. Työvoimapalveluilla autetaan täällä asuvia ulkomaalaisia sijoittumaan mahdollisimman nopeasti avoimille työmarkkinoille. Tätä edistetään neuvonta- ja ohjauspalveluilla, koulutuksen avulla ja erilaisilla tuetun työllistämisen keinoilla.

Kotoutumislain 10 §:n mukaan TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettu työtön työnhakija. TE-toimisto voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Myös hyvinvointialue voi 1.1.2023 alkaen osallistua TE-toimiston pyynnöstä alkukartoitukseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää TE-toimiston, kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien kotoutumista edistävien palvelujen

yhteensovittamista. Kunta ja TE-toimisto laativat alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman lähtökohtaisesti yhdessä. TE-toimisto voi kuitenkin laatia alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneen maahanmuuttaneen kanssa keskenään, ja kunta toimeentulotukea saavan maahanmuuttaneen kanssa keskenään. Kunta saa Kansaneläkelaitokselta tiedon toimeentulotukea saavista maahanmuuttaneista henkilöistä.

Alkukartoituksen perusteella arvioidaan, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Tarvittaessa maahanmuuttaja tulee ohjata saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita.

Kotoutumissuunnitelmasta säädetään kotoutumislain 11 §:ssä. Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma kotoutumisen edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelman sisällöstä sovitaan yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan koulutuksesta, työhauusta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävästä toimenpiteistä ja palveluista. Suomen tai ruotsin kielen opiskelun lisäksi kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti edistävästä toimenpiteistä.

Työvoimakoulutus on tärkeä osa työllistämispalveluita ja maahanmuuttajien kohdalla erityisesti kotoutumisvaiheessa suomen kielen koulutukset. Työvoimakoulutuksena järjestetään kieli- ja kotoutumiskoulutusta. Nämä ovat ns. kotoutumiskoulutuksia, joiden tavoitteena on antaa aikuiselle maahanmuuttajalle kielelliset, yhteiskunnalliset ja elämänhallintaan liittyvät valmiudet. TE-toimiston kautta järjestetään sekä ammatillista että ns. valmentavaa koulutusta. Valmentava koulutus (työvoimapoliittinen tai siihen rinnastettava) tarkoittaa juuri erilaisia suomen kielen koulutuksia, yleissivistäviä koulutuksia tai eri ammatillisiin opintoihin valmentavia koulutuksia. Muita työllistymistä edistäviä toimenpiteitä ovat mm. palkkatuki ja työkokeilu.

TE-toimiston asiakastyö kohdistuu asiakkaisiin, jotka eivät kuulu kuntakokeilun asiakaskuntaan. Lisäksi TE-toimiston tehtäviin kuuluu myös työnantaja- ja yrityspalvelut. Työvoiman tarve ja työnantajan edellytykset työllistää kotoutujia on keskeistä tietoa maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi ja tältä osin yhteistyö kuntakokeilun ja kunnan työllisyyspalvelujen kanssa on säännöllistä.

Kangasniemen kunnan työllisyyspalvelut

Kotoutujan työllistymistä edistetään Kangasniemen kunnan työllisyyspalvelujen ja Mikkelin seudun kuntakokeilun kautta. Kunnan työllisyyspalvelut koordinoivat kunnan palkkatukityöllistämistä (sisältäen velvoitetäytymisen), toteuttaa nuorten yksilövalmennusta ja ryhmätoimintaa, antaa ohjausta ja neuvontaa Kangasniemeläisille työnhakijoille koulutukseen ja työnhakuun liittyvissä

tilanteissa sekä työnantajille rekrytointitilanteissa, etsii asiakkaan kanssa yhdessä työkokeilu-, työ- ja koulutusmahdollisuuksia. Kangasniemen työllisyyspalveluissa tehdään laajaa yhteistyötä mm. sosiaalitoimen, mielenterveys- ja päihdepalveluiden, eri koulutusorganisaatioiden, järjestöjen ja työnantajien sekä muiden työllisyyttä edistävien toimijoiden ja hankkeiden kanssa.

Kuntouttava työtoiminta on työllisyyttä edistävä sosiaalipalvelu, jonka järjestämisvastuu on hyvinvointialue Eloisalla. Eloisan toteuttaa kuntouttavaa työtoimintaa Kangasniemellä yhteistyössä eri järjestöjen kanssa sekä Eloisan omalla työpajalla. Myös kunnan eri toimipisteet tarjoavat joitakin kuntouttavan työtoiminnan paikkoja.

Mikkelin seudun työllisyyden kuntakokeilu luo pohjaa vuoden 2025 uudistukselle, jossa kaikki työvoimapalvelut siirtyvät kuntien vastuulle. Jo kokeilun aikana on mahdollista yhdistää paremmin kotoutujien työvoimapalveluihin liittyvä viranomaistyö ja kuntien viranomaistyötä tukevat palvelut. Kuntakokeilun taustalla on laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista sekä kokeiluun liittyvä erityislaki työllisyyden kuntakokeiluista. Siihen liittyy vastuu kaikista työttömänä olevista työnhakija-asiakkaista, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, eli kotoutumisasiakkaat. Kuntakokeilun kautta asiakkaalle tarjotaan pääsääntöisesti samat viranomaispalvelut, joita asiakkaat ovat aikaisemmin saaneet TE-toimiston kautta. Mikkelin seudun kuntakokeilussa osa palveluista toteutetaan paikallisesti Kangasniemen työllisyyspalveluissa ja osa Mikkelistä käsin.

TE-palvelujen ja kuntakokeilujen asiakkaille on tarjolla erilaisia työvoimakoulutuksia ja valmennuksia. Kotoutumiskoulutuksessa opiskellaan suomea, tutustutaan suomalaiseen yhteiskuntaan sekä työelämään. Kotoutumiskoulutus on pääasiassa tarkoitettu asiakkaille, joilla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan.

Suomen kielen opetus / Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutuksessa opiskellaan suomen kieltä, tutustutaan yhteiskuntaamme ja työelämään. Kotoutuminen suomen kielellä edellyttää suomen kielen lähtötasoarviointia, jolla arvioidaan, minkälaista koulutusta tai muuta palvelua maahanmuuttaja tarvitsee.

Kotoutumiskoulutus on pääasiassa tarkoitettu asiakkaille, joilla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan. Kotoutumiskoulutukseen hakeudutaan TE-toimiston tai työllisyyden kuntakokeilun kautta.

Elinkeino- ja yrityspalvelut

Kangasniemen kunta vastaa elinkeino- ja yrityspalveluista alueellaan. Toimintaa johtaa kunnanjohtaja, ja hänen apunaan toimivat elinvoimakehittäjä ja markkinointisihteeri. Kunta toimii myös läheisessä yhteistyössä paikallisen yrittäjäjärjestön kanssa.

Työpajatoiminta

Kangasniemellä työpajatoimintaa työikäisille tarjoaa Kangasniemen työttömät ry ja Myrskylyhty ry sekä hyvinvointialue Eloisan kuntouttavan työtoiminnan työpaja. Kangasniemen työttömät ry:n ja Myrskylyhty ry:n työpajoilla voi työskennellä erilaisissa tehtävissä mm. kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella, työkokeilusopimuksella, koulutusopimuksella tai palkkatuetussa työsuhteessa. Eloisan työpajalla työskennellään kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella. Työpajatoiminnan tavoitteena on edistää toiminnassa mukana olevien koulutus- ja työmarkkina- ja valmiuksia. Kotoutujille työpajatoiminta edistää myös kielen oppimista ja rohkaisee integroitumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Vapaa-ajan palvelut

Tutustuminen suomalaiseen kulttuuriin, maamme historiaan ja kulttuuriperintöömme helpottaa maahanmuuttajien kotoutumista ja antaa eväitä suunnata kohti tulevaisuutta. Maahanmuuttajien kotoutumista, osallisuutta ja hyvinvointia tuetaan monipuolisesti myös kunnan kulttuuri- ja liikuntapalveluissa sekä eri järjestö- ja seuratoiminnoissa.

Vapaa-ajan toiminta sekä palvelut edistävät mm. sosiaalisten suhteiden kehittymistä, omaa elämänhallintaa, verkostojen muodostumista, osallisuutta ja yhteisöön kuulumista sekä kielen ja kulttuurin oppimista. Toiminnan avulla edistetään myös kahdensuuntaista kotoutumista sekä hyviä väestösuhteita saattamalla eri kulttuuritaustaisia maahan muuttaneita sekä valtaväestöä yhteen.

Kirjasto

Maahanmuuttajien palvelut on sisällytetty kirjaston yleisiin palveluihin ja ne on tarkoitettu kaiken ikäisille asiakkaille. Kirjaston käyttö on kaikille ilmaista. Kirjastossa voi lukea, käyttää tietokonetta, viettää aikaa, tavata ystäviä ja osallistua tapahtumiin tai järjestää niitä. Kirjastosta voi lainata myös muun kielisiä kirjoja, lehtiä, elokuvia, musiikkia, tietokonepelejä ja kielikursseja. Kirjastossa on aineistoa suomen kielen opiskeluun. Tarvittaessa kirjastossa saa palvelua myös englannin kielellä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut järjestävät kulttuuritapahtumia ja se toimii yhteistyökumppanina myös monikulttuuristen tapahtumien järjestelyissä. Kulttuuripalvelut ovat myös maahanmuuttajien käytettävissä. Kulttuuritoiminnat ja -harrastukset tukevat maahanmuuttajien kotoutumista.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tarjonta on suunnattu niin kantaväestölle kuin maahanmuuttajillekin. Tietyillä liikuntapaikoilla, kuten uimarannoilla ohjeistukset ovat useammilla kielillä. Tarvittaessa lisätään eri kieliversioita. Liikuntapalveluiden henkilökunta käy tarvittaessa kouluilla ja maahanmuuttokeskuksissa kertomassa vanhemmille liikuntatarjonnasta sekä mm. uimaopetuksen tärkeydestä ja uinnin opetuksesta.

Maahanmuuttaja lapsia ohjataan mukaan seuratoimintaan. Lisäksi esim. Liikkariin ikärajaa ei katsota niin tarkkaan, jotta lapsi saa mahdollisuuden osallistua liikunnan riemuun. Myös tarvittaessa autetaan ja tuetaan varusteiden hankinnassa, jotta liikunta ei jäisi niiden puuttumisesta kiinni.

Seutuopisto

Seutuopiston toiminta mahdollistaa maahanmuuttajien osallistumisen opiston yleissivistäviin opintoihin ja muuhun kurssitoimintaan, joissa muodostuu luontevaa kanssakäymistä ja ystävystymistä paikkakunnan valtaväestön kanssa. Opiston toiminta edistää myönteistä kanssakäymistä maahanmuuttajien ja paikallisen väestön kanssa.

Kolmannen sektorin palvelut

Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttajat voivat osallistua erilaisten palvelujen kautta suomalaisen yhteiskunnan toimintaan, kuten muutkin maassa asuvat. Osa Etelä-Savon alueella toimivista kolmannen sektorin toimijoista on mukana kotoutumistyössä. Järjestöissä toimii henkilöitä, joilla on myös omaa kokemuksellista tietoa kotoutumisesta ja he voivat näin tarjota mm. tärkeää vertaistukea sitä tarvitseville. Vapaaehtoiset toimivat myös mm. ystävinä, tukihenkilöinä, vertaisryhmien ohjaajina sekä asiantuntijoina, ja näin tukevat maahanmuuttaneiden lisäksi myös kotoutumista tukevia eri alan ammattilaisia.

Seurakunnat

Erilaiset seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt järjestävät alueella mm. erilaista vapaa-ajan toimintaa eri-ikäisille ja tarjoavat tukea kaikille asukkaille erilaisiin elämänvaiheisiin. Eri uskontokunnat ja seurakunta voi osallistua kotoutumiseen tarjoamalla omia palvelujaan. Maahanmuuttajia voidaan kutsua osallistumaan seurakunnan toimintaan, jos se sopii hänen omaan arvopohjaansa. Diakoniatyön tehtävänä on palvella apua tarvitsevia riippumatta kirkon jäsenyydestä niillä resursseilla, joita työmuodolla on olemassa.

Asuminen

Maahanmuuttajille pyritään jo alkuvaiheessa järjestämään heidän asumistarvettaan vastaava asunto. Asuntoja järjestetään ensisijaisesti Kangasniemen vuokratilat Oy. Järjestämisessä huomioidaan muun muassa alueiden ja talojen entinen asukasrakenne, aikaisemmin maahan tulleet ryhmät, tarvittavat koulu- ja päivähoidon järjestymismahdollisuudet alueella. Valtio korvaa mahdollisten pakolaisille varattujen asuntojen vuokrat kunnalle täysimääräisesti. Maahanmuuttajille on samat asuntojen myöntämiskriteerit kuin muillekin hakijoille. Kunta varautuu tarvittaessa pakolaisten vastaanottamiseen riittävällä määrällä vuokra-asuntoja.

Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystalvetujen järjestämisvastuu on Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisalla, jonka vastuulla on kyseisten talvetujen järjestämisestä 12 kunnan alueella. Lisätietoa Eloisasta löytyy: <https://etelasavonha.fi/>. Kotoutumisen edistäminen ja maahanmuuttoyksikkö (ent. Essoten maahanmuuttotalvelut) toimii sosiaalitalvelujen tulosalueella osana työikäisten talvetuja. Yksikön talvetuja ovat sosiaaliotaus, sosiaalityö, kotoutumista edistävä perhetyö, talvetutarpeen arvio, terveydenhoitajan talvetut, ottaus ja neuvonta. Yksikkö toimii laajassa monialaisessa verkostossa sekä antaa konsultaatiota eri tahoille. Tiimiin kuuluu talvetuesihenkilön lisäksi ottaaja, sosiaalityöntekijä sekä terveydenhoitaja. Hyvinvointialueen talvetuja täydentävät osaltaan kunnan eri talvetut, alueen järjestöt ja yhdistykset sekä muut toimijat.

Asiointipiste

Kangasniemen kunnan ylläpitämä julkisen hallinnon yhteinen asiakaspalvelupiste toimii kunnantalolla. Asiointipisteessä on kunnan omien palvelujen lisäksi saatavilla myös mm. verohallinnon, Kelan ja TE-toimiston palveluja. Edellä mainittujen toimijoiden sekä Etelä-Savon oikeusavun kanssa on mahdollisuus myös etäpalveluun. Etäpalvelu täydentää asiointipisteen tarjontaa antamalla mahdollisuuden asioida viranomaisen asiantuntijan kanssa verkkoyhteyden avulla.

Poliisi

Itä-Suomen poliisilaitoksen alaisuudessa toimiva poliisilaitos toimii sekä Mikkelissä että Pieksämäellä. Poliisin tehtävänä on turvata yleinen järjestys ja turvallisuus sekä estää ennalta rikoksia ja selvittää niitä. Poliisin toiminnan keskeinen tavoite on mahdollistaa turvalliset olot kaikille kansalaisille, jotka asuvat Suomessa. Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus eli turvapaikkahakemus on jätettävä poliisille tai Rajavartiolaitokselle maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Kaikilla poliisilaitoksilla on valmius ottaa vastaan turvapaikkahakemus ja rekisteröidä turvapaikanhakija. Hakemuksen jättämisen jälkeen turvapaikanhakija ohjataan majoittumaan Maahanmuuttoviraston määrittelemään vastaanottokeskukseen ja turvapaikka-asian käsittely siirtyy Maahanmuuttoviraston tehtäväksi. Ankkuritoiminnalla tuetaan nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään rikoksia moniammatillisen ryhmätyöskentelyn pohjalta, johon kuuluu poliisin lisäksi asiantuntijoita sosiaali-, terveys-, ja nuorisotoimesta.

Seuranta

Kotoutumisohjelma vuosille 2023–2026 on laadittu yhteistyössä vastaanottokeskuksen paikallisen toimipisteen edustajien kanssa, jolloin on saatu välillisesti tietoa maahan muuttaneiden näkökulmasta. Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi tarvitaan useiden tahojen toimenpiteitä ja erityisesti poikkihallinnollista yhteistyötä. Kotoutumisohjelma on tarkoitettu työvälineeksi maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvissä asioissa niin viranomaisille kuin esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoille.

Pyrkimys on, että toimijat myös käyttäessään tätä työvälineenä arvioivat ja huolehtivat tietojen ajan tasalla pysymisestä. Maahanmuuttajien kotoutumiseen keskeisesti vaikuttavista muutoksista

ja toimenpiteistä tulee tiedottaa mahdollisimman laajasti kaikille maahanmuuttajien kotoutumisen edistämistä tukeville organisaatioille ja toimijoille.

Kotoutumisohjelma tarkastetaan vuoden 2025 kuluessa odotettavissa olevien työllisyyden hoitoa koskevien lakimuutosten tultua voimaan.

Liitteet

Palvelu	Vastuutaho
Lapsiperheiden palvelut	
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatusjohtaja. Kalliolan päiväkoti. Vuojalahden päiväkoti. Ryhmäperhepäivähoito Mörrimöykyn kolo.
Esi- ja perusopetus	Alakoulujen rehtori. Kalliolan koulu. Beckerin koulu. Koittilan koulu. Vuojalahden koulu. Yläkoulun rehtori. Kankaisten koulu.
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa.
Perhekeskustoiminta/Perhetupa	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja. Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa.

Nuorten palvelut	
Nuorisotoimi	Nuorisosihteeri. Nuorisotila Ottis.
Tutkintoon valmistava koulutus	ESEDU
Lukiokoulutus	Lukion rehtori. Kangasniemen lukio.
Ammatillinen koulutus	Etelä-Savon ammattiopisto ESEDU Ammattiopisto Spesia Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Aikuisten palvelut	
Etelä-Savon Te-toimisto / Mikkelin seudun kuntakokeilu	TE-toimisto Mikkelin kaupunki Kangasniemen kunnan työllisyyspalvelut.
Kangasniemen työllisyyspalvelut	Työllisyyskoordinaattori.
Työpajatoiminta	Hyvinvointialue. Järjestöt.
Elinkeino- ja yritystoiminta	Kunnanjohtaja.

Vapaa-ajan palvelut	
Kirjasto	Kirjaston johtaja. Kangasniemen kirjasto.
Kulttuuritoimi	Kulttuurisihteeri.
Liikuntatoimi	Liikuntasihteeri.
Seurakunnat	Kangasniemen evankelisluterilainen seurakunta. Kangasniemen helluntaiseurakunta.
Järjestöt	Alueella toimivat järjestöt, kuten MLL, PELA ja SPR
Sosiaali- ja terveystalot	Etelä-Savo hyvinvointialue Eloisa
Asumispalvelut	Kangasniemen vuokratilat oy.
Kela	Kangasniemen yhteispalvelupiste.
Poliisi	Itä-Suomen poliisi. Mikkelin poliisiasema.